

ESPURNA
bromera

SOLITUDS DE L'ANNA

Jordi Sierra i Fabra

DIMARTS

I

Va ser la primera a sortir, a corre-cuita, i es va trobar amb el crit gairebé de cop i volta:

–Victòria!

L'oncle Joaquim era a l'esquerra, un més entre els homes i les dones que esperaven l'aparició dels passatgers del vol. En obrir-se les portes de la sala de recollida d'equipatges, alguns van tractar d'albirar la proximitat d'aquells a qui esperaven amb resignada paciència. Una paciència posada a prova a causa del retard en l'arribada.

Les portes es van tornar a tancar.

La Victòria es va carregar la bossa a l'espatlla i va córrer cap a ell.

«No ploraràs», es va dir.

No va plorar. Va superar la primera prova. Va dominar el nus que tenia a la gola, i es van fondre en una abraçada ràpida i un petó fugaç a la galta.

L'oncle Joaquim significava el seu primer contacte amb la realitat després de la notícia, el dolor, la precipitació del viatge, el xoc del qual encara no havia sortit.

Per més sorprenent que semblés, tornava a ser allà.

–Hola, reina –l'home va ser el primer a parlar–. Què ha passat?

–Com vols que ho sàpiga? –es va lamentar ella–. Et penses que ens ho han dit? Alguna explicació? –va deixar anar una glopada d'aire retinguda als pulmons–. Primer, retards en el trànsit aeri; després, la història que el vol no havia arribat a l'hora. Déu meu!, és molt tard?

–Haurem d'anar directament al cementiri.

La paraula va actuar de tascó. Va impactar-li al bell mig de la raó. Cementiri. Per segona vegada va aconseguir retenir les llàgrimes. Quedava una eternitat per a plorar.

Ara havien de córrer, o seria tard fins i tot...

–Apa, som-hi –el seu oncle li va agafar la bossa.

Van arrencar a córrer per la terminal i van sortir a l'exterior. L'aparcament estava situat al davant. No van deixar de córrer fins que es van ficar al cotxe. L'oncle Joaquim va pagar a la caseta de la sortida i, al cap d'un minut, el vehicle accelerava

més i més per la carretera, sense grans precaucions. La Victòria tenia la mirada perduda cap avant.

Va sentir la del seu oncle, que l'observava de reüll.

Era el personatge estrany de la família, encara que a ella no li ho semblés en absolut. El germà petit de la seva mare tenia un tarannà obert, traspuava simpatia, sempre estava de broma. Però havia tingut ja dos matrimonis fallits, malgrat els seus quaranta-dos anys, i això li havia posat al damunt l'estigma de la inseguretat. Tothom el criticava. Ella l'adorava.

I mai no li deia «oncle Joaquim». Només, Joaquim.

Va captar la força de la seva seriositat. Un fet extraordinari en un home que rares vegades estava seriós. Ni amb els seus divorcis es va entristir. La seva filosofia de la vida era elemental: l'important és viure.

Però, ara algú se n'havia anat.

—Com estàs, Victòria?

Una pregunta maleïda.

Com estava?

—No ho sé —va manifestar sincerament.

—Sola, sense ningú, tan lluny.

No era una pregunta, tan sols la constatació d'un fet. Va mirar per la finestreta i es va submergir

en la quotidianitat del paisatge, la sequedat dels camps. Londres quedava a un milió d'anys, i també l'eterna verdor del camp anglès.

Tres dies d'excursió a Edimburg, aprofitant que dilluns era festa al Regne Unit. Tota aquella sensació de llibertat i aventura trencada quan la van localitzar, ja molt tard. I, llavors, la commoció, el retorn a Londres, precipitat i caòtic, amb la ment capgirada, sense dormir. Després, intentar trobar un vol amb destinació a Espanya, i un cop a Madrid enllaçar amb el que l'havia portat de tornada a casa. Un infern encadenat però que, si més no, l'havia mantingut ocupada, en tensió.

Ara ja no hi havia excuses.

En Joaquim va moure el braç dret cap a ella. Va acariciar-li la galta, i tot seguit va tornar a concentrar-se en el trànsit, atesa la seva velocitat. La circulació era densa.

—I els meus pares? —la Victòria es va empassar la saliva.

—Enfonsats —va ser sincer, ell—. La teva mare no ha pogut ni tan sols llevar-se del llit. Sembla com si estigués catatònica. El teu pare, ja ho saps, és més hermètic. Potser ho porta per dins i quan li surti... No ho sé, reina, tot ha estat tan inesperat i tan dur.

—És com em van dir? —li va costar dir-ho.

–Què et van dir?

–Una hemorràgia per... –no va poder pronunciar la paraula.

–Sí –va assentir el seu oncle.

No va dir res. Va clavar els ulls en els camps groguencs. Li feia mal tot: la ment, el cos, l'ànima, els sentits... Se n'havia anat alliberada, feliç, trencant l'última cadena. I de sobte... Tornava a ser allà, com si el breu espai de temps a Anglaterra no hagués estat sinó un sospir, un parèntesi immers en un somni feliç.

–Pobra Anna –va murmurar.

Era la primera vegada que deia el seu nom en veu alta en les últimes hores, des que la notícia li havia travessat la ment.

Va caure la primera llàgrima.

Va ser com obrir una comporta. La segona va seguir el camí de la primera, la senda de la seva empremta impresa a la pell, i es va veure arrossegada per la commoció. Després, dels dos ulls va brollar un torrent imparable i es va quedar sense alè.

Va ensorrar la cara entre les mans, trencada, i ni tan sols es va adonar que el seu oncle havia acostat el cotxe a la cuneta fins que va sentir com l'envoltava amb els braços i l'estrenyia contra el seu cos, molt fort.

–Treu-ho –va demanar-li ell–. Vinga, plora, reina.

No li ho va haver de repetir. Ja plorava, d'una manera punyent, com no recordava haver plorat mai, trencada des de molt endins, com si se li hagués posat a funcionar una batedora al mig del pit. Va plorar i plorar, bo i sentint un mal desconegut que la va consumir fins a destrossar-la.

–Quan... me'n vaig anar... em... va dir...!

–No parlis, només plora –va xiuxiuejar en Joaquim.

–És que...

–Xut!

Carícies als cabells, a l'esquena. Petons al cap, la galta humida. La Victòria encara duia cordat el cinturó de seguretat. En Joaquim se l'havia tret per donar-li el seu afecte. Un cotxe va passar molt a prop d'ells i els va colpejar amb el vertigen de l'aire aixecat a causa de la velocitat i la proximitat. El clàxon va trencar el silenci amb una protesta inútil.

La Victòria va compassar la respiració.

–Estàs bé?

Ella va arronsar les espatlles.

–Tu sempre has estat forta.

–Marxem, sisplau.

El seu oncle va mirar el rellotge del cotxe. Va obeir-la. No va voler repetir allò de la manca de temps perquè ja era inútil. Ni tan sols sabia què era millor, si ajudar la seva neboda ignorant tota la resta o portar-la fins a l'última cita. Ella degué captar els seus pensaments.

—Vull ser allà —va dir la Victòria.

Va tornar a posar el cotxe a la carretera, va prémer l'accelerador i, durant els minuts següents, ja no van tornar a parlar, si bé no va deixar de mirar-la de reüll una vegada i una altra per assegurar-se que es mantenia ferma i que resistia. A mesura que s'acostaven a la ciutat, el trànsit esdevenia més feixuc. Dues vegades van estar a punt de xocar o fregar un altre vehicle. No van poder accelerar de nou fins que van enfilar la desviació al cementiri.

En entrar-hi, la Victòria va sentir fred.

Tot el fred d'aquelles tombes al cos.

Una seria la de l'Anna, per sempre.

Ja no van circular gaire més, ni a molta velocitat. En Joaquim va aturar el cotxe en una cantonada, darrere d'una altra mitja dotzena d'automòbils aparcats en un costat, sota el sol tardorenc. Tan bon punt va posar els peus a terra, la Victòria es va oblidar del seu oncle. Va arrencar a córrer cap al carrer més pròxim, amb els nínxols a un costat

i a l'altre que la miraven amb els seus ulls blancs. Ulls de làpides plenes de creus, flors, imatges i noms aliens.

La primera cosa que va veure va ser el taüt. Reposava a l'elevador de la petita grua encarregada de pujar-lo fins al nínxol. Es disposaven a portar-lo fins al tercer pis. Ja l'havien obert i havien retirat les restes del seu últim habitant, l'àvia Frederica, enterrada quinze anys abans. No va deixar de córrer, ara sentint un nou dolor més agut, el del seu cor, com si estigués a punt de fer-se-li a miques.

Hi va haver un murmuri.

Algú va dir:

–Mira, ha arribat.

I algú més:

–Déu meu... pobreta.

Encara quedaven llàgrimes. La Victòria va ser el detonant d'una nova catarsi de dolor. Ella mateixa va sentir les seves, però no es va aturar ni per respirar fins que va arribar al costat del taüt. D'entre les ombres humanes que envoltaven l'escena, es va destacar la del seu pare.

Va ser incapaç de moure's.

Va deixar que ell arribés, que l'abracés...

–Vull veure-la.

–Victòria...

–Vull veure-la.

Va repetir-ho amb un altre to. Un que no admetia rèplica. Ni tan sols va apartar els ulls de la caixa de fusta noble, amb el crucifix d'argent a la part superior. Tan sols va estrènyer els punys.

Els homes esperaven. Van mirar el màxim responsable de tot allò.

En Laureà Iniesta va assentir amb el cap.

Va ser una escena alentida, deliberada, sòbria, carregada de tensió. La Victòria no va apartar els ulls del crucifix, sota el qual hi havia el rostre de l'Anna. Els passadors van ser retirats i un dels homes va alçar-ne la tapa. El crucifix es va convertir en ella.

Blanca com la cera, amb els ulls tancats, bonica malgrat la pal·lidesa final.

Innocent.

La Victòria es va separar del seu pare. Es va haver d'inclinar fins que els seus llavis van fregar el front de la seva germana petita.

–Cuida't –va xiuxiuejar.

Van caure dues llàgrimes més.

El taüt va ser tancat de nou, mentre aquestes humitejaven per última vegada la pell de l'Anna.

Van entrar per la porta sense fer soroll. Primer el seu pare, després ella, i a continuació l'oncle Joaquim. No hi havia ningú més. La família més directa. A dins es van trobar amb la veïna del pis de dalt i la cosina Gregòria. Cosina segona, però suficient. Com sempre en aquests casos, l'aparició d'algú nou va provocar l'arrencada del plor general, les abraçades, les frases de rigor, els tòpics eterns. La Victòria volia arrencar a córrer i refugiar-se a la seva habitació. Una quimera. La mort unificava les persones, les feia solidàries, participants d'un mateix dolor. Es necessitaven.

Com més edat, més necessitat.

–Victòria, ara estàs soleta –va gemegar la cosina Gregòria.

–Pobra Anna –es va trencar la veïna del pis de dalt.

–No és just...

Es va sentir furiosa. Va tenir ganes de cridar. Quelcom molt propi d'ella: ràbia davant l'adversitat, rebel·lia davant la resignació, voluntat davant la desesperança.

Tota la casa traspuava desesperança.

I potser mai, mai tornarien a sentir el contrari.

–I la mama?

–Dorm –va dir la cosina Gregòria.

–Han hagut de sedar-la tant... –va justificar la veïna del pis de dalt.

–Deus estar cansada.

–Tens gana? Et preparo alguna cosa?

–Si et vols estirar...

No va respondre cap de les qüestions. Si la seva mare estava estirada i adormida, això l'alliberava d'una nova ruptura emocional. De moment. Va mirar el seu pare, quiet al bell mig de la sala, com si no sabés què fer o on anar i aliè a l'atenció que ara galvanitzava ella. Tenia els ulls clavats a terra, el rostre macilent, bosses i arrugues desconegudes tot just tres mesos enrere. En aquest temps havia envellit vint anys. I si ell estava així, com devia estar ella? La seva mare no exercia de cap altra cosa des que les va tenir. En el seu cas, feia més de dinou anys.

Esclava i mare, per vocació, per dedicació plena.

La Victòria va caminar cap al passadís traçant la bossa de viatge.

–Vols...? –va provar d'insistir la cosina Gregòria.

–Deixeu-la tranquil·la –va intervenir en Joaquim.

–Bé, però...

De nou, la frase sense acabar.

–Ja n’hi ha prou –va ser contundent, ell.

El seu pare continuava immòbil, convertit en una estàtua. L’última mirada va ser per a ell. Després, la Victòria va fer mitja volta, va caminar les cinc passes que la separaven de la seva habitació i hi va entrar.

En tancar la porta, es va sentir fora de perill.

Encara que en aquell moment fos una barrera de vidre.

Va deixar la bossa sobre el llit i, tot i que estava esgotada, va renunciar a estirar-s’hi, perquè si tancava els ulls tenia por de no poder tornar a obrir-los. Des del centre de l’habitació va contemplar el seu petit univers personal: aquelles quatre parets entre les quals havia crescut des del primer dia, dinou anys, cinc mesos i una setmana abans. La seva vida. I tot era allà, seguia allà, els llibres als prestatges, la roba a l’armari, els CD, els records, les parets gairebé buides des que en va treure els vells pòsters dels guaperes que l’havien seduïda entre els dotze i els disset. Aquell era l’únic lloc on moltes vegades s’havia sentit segura, però que es va alegrar de deixar enrere. Sabia que hi tornaria, al cap de quatre mesos, per Nadal. I confiava que

llavors ja res fos igual. Tres mesos enrere, quan se'n va anar a estudiar a Londres, ho va fer sense cap mena de nostàlgia, amb una alegria al caire de la desesperació i l'esgotament. Li havia costat sang, suor i llàgrimes que la deixessin marxar. No importava ni tan sols que fos major d'edat. No importava res. Era «la nena». I l'Anna, «la petita». Sempre igual.

—Londres? Per què? No pots estudiar anglès aquí?

—Què hi faràs, a Londres, sola?

—A l'estranger sempre hi ha perills, terrorisme i coses així.

«L'estranger.»

La seva mare vivia amb la por al cos, sobreprotectora i tancada. Amb prou feines havia sortit de la ciutat. Algun viatge a Madrid o a Barcelona, a la platja a l'estiu, a Sevilla per la *Feria* o a Bilbao per alguna cosa que ja ni recordava. «L'estranger» era tot el que naixia a cinquanta quilòmetres d'allà.

La seva petita, tancada i ofegadora ciutat de províncies.

Va esbufegar esgotada i va obrir la bossa maquinalment, per deixar damunt la taula les quatre coses que hi havia ficat i que no se li arrugessin

encara més. Sempre havia apreciat l'ordre. Els seus pensaments anaven d'una banda a l'altra, divagadors. Londres, Edimburg, la seva altra habitació, al *college*. Va mirar l'hora. Si fos allà, tindria classe de...

La Victòria es va adonar que es negava a pensar en l'Anna.

Havia plorat, al cotxe de l'oncle Joaquim, però encara no s'havia enfrontat a la veritat.

L'Anna, quinze anys, el seu «trasto», com li deia.

Les seves últimes paraules, a l'aeroport, en anar-se'n, van ser:

—Quina enveja em fas. Sort que has obert el camí i a mi em serà més fàcil tocar el dos després.

Ara se n'havia anat, però per sempre.

Va recuperar la imatge del *college*, els seus estudis, les seves esperances. Amb el Nadal a tocar, ja faria prou tornant per examinar-se i no perdre el temps. Ells voldrien que es quedés.

Ells.

D'on naixia aquella insatisfacció, tanta frustració? Era només perquè odiava aquell món tancat en el qual havia crescut?

Va col·locar l'última peça de roba sobre la taula de l'habitació.

Això era tot.

–A qui vols enganyar? –es va dir de sobte en veu alta.

L'Anna era morta. No tornaria a veure-la mai més. I, a l'altra banda de la porta, semblava com si la seva habitació l'estigués cridant. Era inútil fer veure que no sentia la seva veu, que aquell eco enganxat a totes les parets del pis no la reclamava. Solien barallar-se, precisament pel fet de ser bones germanes. Barallar-se i estimar-se. Estava segura que mentre era fora, i malgrat que li ho havia prohibit, l'Anna havia entrat a sac al seu armari per «manllevar-li» tota la roba que li havia vingut de gust posar-se. Amb quinze anys ja era tan alta com ella, i tan dona...

Dona.

Tant com per a quedar-se embarassada.

–Déu meu... –va gemegar.

Va anar a la porta, la va obrir a poc a poc i va mirar per l'esclotxa. De la sala, només n'arribava l'estrèpit del silenci. Un silenci eixordador i carregat d'ansietats. Si el dolor s'hagués pogut tallar amb un ganivet, allà haurien necessitat una serra, perquè era molt espès. Va treure el cap pel buit i després va travessar el passadís. Dues passes. Va entrar a l'habitació de l'Anna sense fer soroll i, un cop dins, va tancar la porta.

El cop de la realitat va bufetejar-la.

Ningú havia entrat allà des de la seva mort. Tot estava igual, com ella ho devia haver deixat, és a dir, desendreçat. En això no s'assemblaven gens. Roba regirada, els llibres de l'institut amuntegats, l'ordinador, compactes fora de la capsa de plàstic, el reproductor obert i ple de pols per dins, les seves revistes... Ningú? Sí, algú havia hagut de buscar-hi la roba per vestir-la. Però..., curiosament, no recordava què duia. En obrir el taüt, l'única cosa que va veure va ser el seu rostre pàl·lid. Potser l'havien vestida amb alguna cosa seva.

Es va estremir.

Era impossible estar allà sense ella, sense veure-la, escoltar-la, riure amb les seves bromes i la seva desimboltura insolent. Vicky la seriosa i Anna l'esbojarrada. Era una mena de tanc. Un tanc bonic.

Perquè l'Anna era preciosa, un àngel, molt més guapa que ella, harmònica, dolça, amb un cos acabat d'esclatar i en perfecte equilibri.

—Per què? —va preguntar al silenci.

En doblegar-se-li els genolls es va asseure al llit, i es va abraçar a si mateixa bo i sentint una fiblada de fred. Esperava veure-la entrar d'un moment a l'altre, i assetjar-la amb preguntes, com eren els nois a Londres, si havia lligat, si...

En aquell instant, la porta es va obrir.

Anava a plorar, de nou, però el soroll va impedir l'accés del dolor i els sentiments. Se li va aturar el cor.

No era l'Anna. Era el seu pare.

Van intercanviar una mirada crítica. No hi va haver preguntes absurdes. Tots dos sabien què hi feia, allà, en aquell lloc que potser seria clausurat per sempre. En Laureà Iniesta va intentar centrar els ulls en ella i en res més. La Victòria va esperar, tot i que sabia perfectament el que ell anava a dir-li.

—La mama et vol veure.

Li quedava una filla, i no hi havia res que pogués sedar-la prou per a apartar-la de la seva comesa.